

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona.

Felolvasó szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyílttér sora 60 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap.
A hirdetés és nyílttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Lefelé a lejtőn...

Székelyudvarhely, márcz. 20.

Ha valamely intézmény túlélte magát bontsuk le, de ezt mint Montesquieu mondja, „remegő kézzel” tegyük, nehogy olyat romboljunk le, mely csak a korlátolt szem előtt látszik túlélni.

Egyidőben meghúzták a vészharangot nálunk is a vármegyék felett

Azok a kevesek is, kik jóságában, életrealitásában, nemzetfenntartó erejében még bizni tudtak, bucsuztak tőle szivettépő jajjal, keserű bánattal.

Hála a gondviselésnek és a nemzetek életében oly nagy szerepet játszó véletlennek, az intézményeiben, gyökereiben még életerős, de hatalomszomjas bitorlók által a gyakorlati életben lombduszától megfosztott önkormányzat fája, mégis elkerülte az utolsó fejszecsapást.

Egyszer csak sivár lett a mező, keselyűk keringtek a szertebullott holttestek felett, a szenvedés, nyomor fenyegetett s íme csudák csudája az általános romlás és pusztulás közepette a száradásnak indult fa új lombduszt öltött, az újra kivirult fa úde zöld színe elűzte a sötét kétségbeesést.

Odasereglettünk az ujonnan kivirult és árnyatadó lombjai alá s védjük a magyar alkotmányt, szentséges kincsünket, olyan odaadással, mely méltó volt a nagyfontosságú ügyhöz, melynek szolgálatába szegődtünk. Jött a hajnal első pirkadása. Miniszterekké lettek a nemzet igazi vezérei. Hozsannával üdvözlöttük. Körülvette őket népünk bizalma, lelkesedő szeretete. Soha kormányzat osztatlanabb bizalommal nem találkozott. A belügyminiszteri széklet Gróf Andrássy Gyula foglalta el. Nagy névnek méltó örököse. Jellembeli intaktsága, erős hazafias és sovénmagyar érzése, tiszteletet parancsol barát és ellenségeinél egyaránt. Méltó a bizalomra ma is. Még azok is, kiket a pártpolitikai nézetek tőle elválasztanak, meghajlítják előtte tiszteletük zászlóját.

Működését az alkotmánybiztosítékok megteremtése tette emlékezetessé. Eltöröltette a törvénykönyvünkben lex imperfecta gyanánt szégyenkező lex sapariánát.

Kiterjesztette a független közigazgatási bíróság hatáskörét. Megszüntette legalább részben a főispánok kivételes és abnormis nagyhatalmát, nagyobb befolyást biztosított a közügyek intézésébe a törvényhatósági bizottság tagjainak. Megteremtette a nyugdíj viszonyosságot törvényhatósági és állami tisztviselők közt, hogy így a tisztviselői állás viselőjének nagyobb biztonságot nyújtson.

A nemzet talán többet várt, többet remélt, de bizonyára nem rajta mult, ha minden jogos kívánságot kielégíteni nem tudott. Megtette, a mit az adott viszonyok és körülmények közt megtehetett.

A ki intézményeket teremt, hogy ezek által

a nemzet érdekében álló célokat elérjen, annak ezen cél elérésére minden lehető eszközzel törekednie is kell.

Ha belügyminiszterünk, a megyék önkormányzatát alkotmányos biztosítékkal akarja körüvenni, akkor a statutumokon nyugvó helyi önkormányzat szabad, erőteljes és független működését is akarnia kell. Az alkotott biztosítékok csak akkor lesznek valóban értékesekké, „ha az önkormányzatban megtestesülve, a szabadság életét forrásává válnak.” Nincs önkormányzat ott, hol a kormánybatalom addig terjed, a meddig keze ér.

Bizonyára lesznek, kik írásomat megnosolyogják. Kinek mondom ezt? Hisz ezek köztudomású dolgok, be vannak vésvé minden jobb alkotásu magyar koponyába, minden nemesen érző igaz magyar szivbe? A kik így hiszik, csalódnak. Ráczáfolnak a megyénkben történt események. Vannak, kik nem így érzik, nem így tudják.

Vannak, kik bizonyára valótlán hírek forgalomba hozatalával azon hiedelemnek igyekeznek tápot nyújtani, hogy belügyminiszterünk nem akart komoly dolgot végezni az alkotmánybiztosítékok megalkotásával. Hiszen, ha komoly dolgot akar, akkor csak nem sülyeszi le az önkormányzatot alacsony karrikaturává, midőn azt kívánja, hogy ejtse el alispánját a vármegye, mikor két hónappal azelőtt óriási többséggel megválasztotta? Vannak, kik megbotránkozva, dühödten vagdalkoznak, ha a főispán hatalmi parancs-szava ellen valaki megmeri nyíltan mondani önéreztet, szabad, becsületes emberhez illő véleményét.

Vannak, kik a kórakáshoz rohannak, hogy menten megkövezzék, agyontiporják, a gyanúsítások piszkos nyálával befecskenkezzék, ki adott szavához hű marad, ki ma is vallani meri azt a meggyőződését, a melyért tegnap sikra szállt. Vannak, kik gunyolják, lekicsinylik azokat, kik erkölcsi igazuk diadalmas büszke tudatában önérejükben bizakodni mernek.

Vannak, kik az elmúlt kormányzat sutba dobott piszkos fegyvereit keresik elő s a hazug demagogia hangzatos jelszavait dobják a tömeg közé, hogy a nép erejét ezáltal megosszák, csupán azért, hogy annál könnyebben lehessen egyiket a másik ellen felhasználni és így könnyebben lehessen felette uralkodni. Azért kell tehát az előre bocsátott fejtegetés, hogy ezek megértsék, elhiggyék nekünk, hogy küzdelmünk nem személyekért, nem egyéni érdekekért, hanem elvekért foly.

Azért kell ezeket hangsúlyoznunk, hogy meggyőzünk mindenkit, kinek értelme a józan beszéd megértése és befogadására képes, hogy nem mi vagyunk a mai országos kormányzatnak a darabontokkal szövetkezett ellenségei, hanem

azok, kik higvelejük, csekély értelmiségük mellett szolgálatot vélnék tenni kormányuknak, ha azt hitesztelik, hogy a belügyminiszter a vármegye autonómiajába beavatkozott s hogy a közigazgatási bíróság legfelsőbb döntése, magából jövő nyomás alapján jött létre. Mi ily sántáni, ördögi módon, jóakaratot színlelve, mégis ellenére törni, képesek nem vagyunk.

Mi nem vagyunk két kulacosok, hogy ma kétrét hajolva dicsőhymnuszt zengjünk, holnap izgató közleményt adjunk le egy javaslat ellen, melyhez égig magasztalt belügyminiszterünk tárczáját kötötte.

Mi tudunk lenni egy hatalomnak megbízható komoly, ön- és céltudatos támaszai, de sohasem sülyedünk oly lakájaivá, kit ma szeszélye szerint fényes mundérba, pánczélos sisakba, holnap udvaronc ruhába, azután csörgő sipkával bohocz mezbe bujtatni lehessen.

Mi vármegyénk főispánját, mikor a koalíciós kormányunk küldötteként körünkbe érkezett, nagy bizalommal, meleg szeretettel fogadtuk.

Kisebb hibáit, botlásait, apró tévedéseit, barátságunk, ismeretünk rózsaszínű szemüvegén láttuk. Elhittük neki, hogy békét akar. Őszinte szívvél nyújtottunk hozzá segédkezet.

Elhittük neki, hogy erőteljesebbé akarja tenni a megyei kormányzatot, hogy oly embereknek behozatalát kívánja az önkormányzat szerveibe, kik a gerincesek osztályába tartoznak, kikre építeni, kikbe bizni lehet, ha újból eljövend a nagy harcok, a nagy küzdelmeknek igaz férfiakra váró, dicsőségesnek álmódott ideje.

Elhittük neki, hogy tisztogatni fog, hogy kivágja közigazgatásunk testéből a mételyt, nem a lélek-vásárlás terén szerzett kortes érdemet, hanem a hivatalos működés közben becsületes, pártatlan és igazságos munkával szerzett érdemet fogja jutalmazni.

Elhittük neki, hogy nem osztálygyűlöletet szítani, nem a társadalmat szétválasztani, hanem egybeforrasztani, egységessé, erőssé és nagy célok elérésére képessé tenni törekszik.

Elhittük neki, hogy nemcsak vallja, de megtestesíteni is törekszik a szociális haladás igazságait.

Vártuk, hogy nem a mindenkori kormányok készséges támogatói, hanem az önéreztet, önzetlen és elvi magaslaton álló férfiak érett, komoly és higgadt megfontolásból eredő tanácsait kövesse.

És mi türes-tagadás, várakozásunkban nagyot és keserűen csalódtunk.

A társadalmi egységnek még a reménye is eltűnt.

Soha emberek, honfitársak, székely testvérek nagyobb gyűlöléssel nem néztek egymásra, mint a mai napon, közel két éves kormányzás után.

A tisztviselői kar önmagával és társaival

meghasonolva, féltékenységgel van eltelve egymás iránt, nincs bizalmuk a néphez s a népnek nincs bizalma hozzájuk.

Munkaerejüket, energiájukat a torzalkodás, a minden nap kaleidoskopszerűen felvetődő újabb és újabb politikai események iránti feszült várakozás és figyelem megőrli, ellankasztja.

Kölcsönös bizalom, együttműködésről szó sincs.

Az önértetesebbek resignáltak, csüggedtekké váltak, remegve várják mit hoz a holnapi nap, mikor veszik el önértetes eljárást, bátor szókimondásuk méltó büntetését.

A nép, ez az Istenadta nép hallgat, de önmagában medítál, mérlegeli az eseményeket s előbb-utóbb lefogja vonni a következtetést.

Sivár, vigasztalan a helyzet. Már senki sem keresi a kibontakozás útjait, senki sem remél. Látja mindenki a kényszer-helyzetet, a meggyőződés elnyomását. Az emberek már beszélni sem mernek, fél beszéd, fél cselekvés mindenütt. Mindenki mást tesz, mint a mit gondol. A bizalmatlanság futó tűzként terjed a vármegyén. Az elégedetlenség még halk, de mindig erősödő moraja hallatszik. Rohamosan csuszunk lefelé a lejtőn. Tegye mindenki szívére a kezét s mondja meg kit terhel ezért a felelősség?

Dr.

BELFÖLD.

Megfeneklett a békés kibontakozás.

Mint jelentettük, az alispánválasztás körül felmerült ellentétek kiegyenlítése végett, Ugron Ákos főispán kezdeményezésére még folyó hó 8-ikán parlamenti indult meg. Az a tekintélyes tábor, — mely a mult választáson, a főispánnal egyetértőleg, Damokos Andorra leadott szavazatával olyan becsületbeli köteleességet vállalt, mely arra kötelezi e tábor minden élelki és tisztessége emberét, hogy a választás megismétlésével szavazatát újra Damokos Andorra adja le — készséggel ment bele az ellentétek békés kiegyenlítésébe. A főispán kívánóságára álláspontukat írásban nyújtották át, mely a következőleg szól:

A nemzeti küzdelom idejében politikai nézetoi és egyéni érzelmeiben is egybeforrt koalíció párt minden ellenkező híreszteléssel szemben kijelenti, hogy a Főispán ur megbuktatására nem törekedett és nem törekedik.

A megképzerte most megindult mozgalmat tisztán és kizárólag azért indítottuk, hogy a vármegye bevalthása az első ízben megejtett alispánválasztásokon vállalt erkölcsi kötelezettségét, ha egyszer akaratának kifejezést adott, hatalmi parancsszóra ettől eltérni kénytelen ne legyen.

Azon feltétel alatt tehát, hogy:

a) ha a Főispán ur a közelő alispánválasztásnál teljesen szabad kezét enged arra, hogy a választók akarata minden hivatalos befolyástól menten és szabadon megnyilvánuljon, ha eltávolítja a főszoigabirákattól, hogy hivatali hatalmuk vagy hivatalos állásukból folyó tekintélyök súlyával a választók akaratát befolyásolják, vagy szavazatukat irányítsák;

b) ha kijelenti a Főispán ur, hogy a mostani állásfoglalása miatt senkit nem üldöz, sem üldözni nem enged;

c) ha kijelenti a Főispán ur, hogy az alispánválasztásokon Damokos Andor kijelölése ellen kifogást nem tesz és az általa kiadott reverzalist a maga részéről is semmisnek és érvénytelennek ismeri:

akkor mi is kijelöljük, hogy pártunk tagjai sem a sajtóban, sem gyülekezetekben Főispán ur személye ellen támadást nem intéznek s helyzetét semmiféle tekintetben nem nehezítik.

A főjegyzőség kérdésében pártunk állást nem foglalt, s így nem is vagyunk feljogosítva arra, hogy e tekintetben kötelező ígéretet tegyünk.

Székelvudvarhely, 1908. márcz. hó 9.

A főispán az átoyújtott ultimátumot, mely a bekövetkező alispánválasztásra tisztán csak a közvélemény mesterséges átfarmálása, s így a hivatalos hatalom felhasználása ellen emeli fel szavát, azzal vette át, hogy azt illetékes tényezőkkel közli. Hát ez a közlés 11-én aztán meg is történt, melynek eredményébe képest a 19-ikén a vármegyházánál megejtett jelölő értekezletre egy a főszoigabirák, mint a körjegyzők berendeltettek és amikor Subesi Jánost alispán-jelöltné kikiáltották. Ezzel a békés kibontakozás a legkedvezőbb kilátásokkal megindult. Hogy hol fog megállni, az most egyelőre kiszámíthatatlan.

Alispán-jelölés.

Mit is mondott Hiuléder képviselő?

Az a tekintélyes párt, mely a deczemberi választásra Damokos Andor drra adta le szavazatát és a vármegye békéjét csakis az ő újból való megválasztásával véli biztosítani, f. hó 17-ikén, kedden délután a Budapestszállóban népes értekezletet tartott, a midőn egyhangu lelkesedéssel Damokos Andort jelölte alispánnak.

Az értekezleten, melyen Soó Gáspár elnökölt, a többek közt megjelentek Gyárás Endre, Gróf Mikes János, Papp Mózes, Ugron Zoltán Dr Nagy Samu, Dr Horváth Károly, Fábán József, Pap-Zakor József, Sterba Odón, Dr Góllner Béla, Tompa Árpád, Lántcky József, György Lénáz, Szabó Gábor, Szabó István, Dr Völentik Ferencz, Dr Kassay Albert, Vajda Lajos-Tankó Ignác, Tamás Albert, Haberstumpf Károly, Balint György, Embery Árpád, Szentpétery Gergely, Dr. Fodor Boldizaár, Dr. Mezei Odón, Kovács Dénes, Antal János, Erdélyi András, Gyertyánffy Gábor stb. Az értekezlet elnöke Soó Gáspár üdvözölte a szép számban megjelenteket. Ismertette az értekezlet célját és kifejezést adott azon tettezők, hogy erkölcsi reputációnk megköveteli, hogy deczemberben elfoglalt álláspontunkat bármilyen darabontörékvesséssel szemben is megvédelmezzük és annak érvényt szerezzünk.

Ezután Ugron Zoltán emelkedett szólásra, mint aki ismerője a kulisszatitkoknak. Mult évben a választás előtt mi, akik itt vagyunk és akik megharcoltuk a nemzeti küzdelmet, ugymond, csoportosultunk érett megfontolás után a főispán alispánjelöltje, Damokos mellé és őt meg is választottuk. A választásnak alaki okokból való megsemmisítése után arról értesültünk, hogy a multkori jelöltjét eljettette. Ez az álláspont érthetetlen volt. Utóbb kiderült, hogy az alispántól Hiuléder támadására, reverzalist vett, mit könnyelműségnek tart. Az alispánt a megye választotta meg, a főispán pedig a kormány közege, s így a megye kijátszásaát látja abban. Az új rendszernek nem lehet feladata, hogy a hivatalos hatalommal visszaélve, sok jelöltje közül bármelyiket is megválasztassa. A helyzet tisztán áll a közönség előtt és a vármegyeének erkölcsi köteleessége, hogy akit deczemberben megválasztott, azt most is megválassza, álláspontját érvényesítse, szöszegésbe ne kerüljön. (Helyeslés.)

Mikes János gróf szerint három dologgal kell tisztában lennünk. Először is a sokat emlegetett fegyelmi ügygyel: Ennek aktái még 1902-ben le-

Adórendszerünk alapelveinek történeti fejlődése és új adóreformunk ismertetése.

Írta: Németh Albert m. kir. p. u. s. titkár.

Most, midőn Wekerle Sándor a m. kir. pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszter elnök által az egyenesadók reformjáról a képviselőház elé terjesztett, korszakos koncepciója és tisztelet érdemlő alkotás előttünk fekszik, talán nem végzek felesleges munkát, ha egyenesadók reformjának fonálán adórendszerünk alapelveinek történeti fejlődését röviden ismertetem.

Hazánkban az általános teherviselés elve a mult idők nehéz küzdelmeiben jutott diadalra és vált az alkotmány helyreálltával, 1867-ben törvényes utn valóvá. Az adók és állami közszolgáltatások ezt megelőzőleg egész 1848-ig alárendelt jelentőségű birtok, így nem is volt modern adószervezet, mert a közgazdasági, közigazgatási és közművelődési szervezet működése ezt nem igényelte. A kormányzati költségek jelentéktelen összegekre ragtak. Mint minden középkori államháztartásban, úgy nálunk is az állam birtok volt a legfőbb fedezeti forrás, de mert a közjöveldelmek a fejedelmek csaknem azonosak, a fekvő javak, tőkék és más segéd források jövedelme az udvar szükségletén kívül az állam kormányzati költségeket is jó részben fedezte.

Ezekhez járult a kir. haszonvételek jövedelme, névszerint a nemesi birtokok területén létező bányák után fizetett illetékek, s ő és harmincad jövedelem (határvárm), a pénzverésből, lottójátékból, postából szerezett jövedelem, megüresedett egyházi javadalmak bevételei, a magvaszakadás vagy bütlenség eseteiben a királyi fűskusra szállt és újból adományozható kamarai jöszágok jövedelmei.

Pannónia vagy — szűköbb értelemben a duanai melléki római provincia, valamint Dácia, illetve a mai erdélyi felföld kormányzása és ketté választása idejében az állam bevételeit a földadó (tributum) képezte, melyet a földbirtokok pénzben, vagy természetben fizettek. Jövedelmi adót tartoztak fizetni a tartományokban az iparosok (negotiores), mely célból a census alkalmával az ingó és ingatlan vagyon összeíratott. A jobbágyok fejadót fizettek, melyet uraik fizettek meg és aztán behajtották rajtuk. Az adók kezelése a tartományokban a hely-

tartó hatás körébe tartozik, tényleg azonban a procuratorok végzik a pénzügyi teendőket, ezek adják bérbé az állam javait és szedik be a bérletet.

Ilyen bevételt képezett a caduca vagysis a vágyon, mely jogszerű örökös hiányában az államra szállott. Az állam bevételeit gyarapította azon 5% (vigesima hereditatium), melyet a polgár az örökség átvételkor fizetni tartozott. A vám és a bányák jövedelme is az állam bevételét képezte, de ez már külön igazgatás alatt állott. Híresek voltak a Pannóniában lévő ezüst bányák és vasművek, Dáciában a vas, sőt-kő és aranybányák mint állami bevételek forrásai. A királyság első idejében az állam bevételek a fejedelmek bevételeitől elkülönítve nem voltak. A király tekintélyének a törzsszerkezettől való szabadad tétele végett a korona és várjóságok elidegeníthetetleneknek nyilvánították, előbbi jövedelme egyedül a királyt illette, utóbbi jövedelemben 1/3 részben a várispán is osztozik. Látjuk tehát, hogy az állam háztartás jövedelmében a földbirtok domináló helyzetet foglal el. Ezen kívül azonban más jövedelmek is képeztek az állam bevételeit, így latván törvényei szerint, aki ezandékos emberölést követett el 110 aranypénzt fizetett, melyből 50 a királyi fűskut, 50 a rokonokot, 10 pedig a bírákat és közben járókat illette. Ha valaki másnak a rab-szolgáját ura tudta nélkül felszabadítja, ha gazdag ember 50 tinót fizet, melyből 40 a királyt, 10 a szolgát urát illette; ha szegény 12 tinót, melyből 10 a királyé. Ezekből megállapíthatjuk, hogy akkor még a tinó, mint általános érték egyeég jelentkezik, épúgy mint Homeros eposainak korában. A penem nem valódi, hanem számításai érték.

Az 1064. évi törvényben már előfordul a pensa mellett a valóságos ezüst pénz, a *dénár*.

Kálmán alatt a polgárok az egész magyar birodalomban tengoren és szárazon szabadon kereskedhettek, azért sem a királynak, sem az államnak adóval nem tartoztak. A király adót a városokról nem róhatott ki, azonban a vármegyékben származó jövedelem kétharmada a királyi háztartás fedezésére szolgált. Altalább az Árpádok háztartásában a földbirtok jövedelme mellett, már egyéb bevételekkel is találkozunk.

Az állam bevételét képezőttk jolesül: a *harminead*, melyeket régen az államszervezet korlátoltsága miatt, az utak, hidak és révek használatá-

ért szedtek, ma már szorosabb értelemben csak azokat a közvetett adokat nevezzük várnoknak, melyek az ország határára átmenő áruk után fizetendők; a *descensus* vagyis jogtörténeti értelemben a szállások fejében fizetett dénárok; *allodium* szabadságával ékeskedő birtok jövedelme; a *liberi denarii* az Árpád és vegyesházbéli királyok alatt annyira elterjedt váltópénz jövedelme; a *lised huszarda* a mezőgazdasági és ipari termékeknek meghatározott huszard része; a *várnép* által földjeiért fizetett hübéradó; a *hódelai* adó; a *pápai* pénz egyrészre; a *ser-tések* makkoltatási tizede; az *oláhok* ötvenecé; a *székelyeknél* (moggyortés által) ökor sütéje; a *nyest* adó Szlavoniában és a *census*, melyet előbb a várszerkezetből, utóbb a várszerkezet megdőlésével a nemességből kizárt elemek a királyi földes uri jog elismerése fejében fizettek.

Voltak tehát már nagyobb birtokosok és hübéresek. Ezekről nagyobb szolgálatot követelt a király. Egyik törvényszerint „ha az ispánoknak tulajdon jöszágukon van annyi szabad emberök, hogy ezektől lovakat kapnak és 100 pensányi jövedelmet buznak, akkor saját költségükön egy panczélos lovat kötelesek a királynak adni, ha csak 40 pensányit, akkor egy könnyű fegyverzetűt, ha pedig annyit som, úgy azt a maguk céljaira fordíthatják. Aki igazságtalanul bitorolja másnak földjét, ha e miatt elítélik, ugyanannyit vesz a tulajdon földjéből és azon felül 10 pensát fizet.”

„Ha egy vendég, mint idegen a várúép földjére megy lakni vagy résztvesz vagyona felénoek értékéhez képest a hadjárásban, vagy pedig 8 dénárt fizet. Ellenben a többi, azaz a belföldi szabad ember többé nem fizeti a 8 dénárt. Fizetik a 8 dénárt a hentes polgárok, azaz azok, akik felváltva uri szolgálatra vannak kötelezve. De ha ezek szabadok, nem a király szedti tőlük a 8 dénárt, hanem a polgárok.” *Est a 8 dénárt nevelők füst pénznek: ez az első rendszer adó Magyarországon.* A görög befolyás korának vége felé, midőn hazánk törekedik belépni a nyugati nagy állami közösségbe, a pénzváltásból eredő haszon, mely *lucrum camerae* név alatt később oly nagy szerepet játszik financiaiális történetünkben, III. Béla király idejében szorvosztatott először. Ennek tárgyát a pénzverdebből kikérült és forgalomba megkopott pénznek kevesebbet érő pénzzel való beváltásából eredő haszon képezte.

zárattak, Damokos büntetését elvonta, s így most előrangtatni tisztára az egyéni hajszának jellegével bír. Másodsorú miut vádat azt hozzák fel Damokos ellen; hogy a fegyelmi ügye tárgyálákor rovorzálást adott, hogy elmege. Alkalmat volt a napokban lollakival, az akkori főispánnal beszélni, aki kijelentette, hogy erről szó sem volt. Harmadsorú itt van a választáskor adott reverzális. Ebben az ügyben, mint korona tanu mondja el a dolgot. A közgyűlést megelőzőleg egy pár nappal a főispán Damokostól reverzálást kért, mit ha nem adna meg, úgy kénytelen lesz ő (a főispán) a közgyűlést 10 nappal elnapolni, s őt elbuktatni. Ezután szóló találkozott a főispánnal, ki neki oldozta az ügyet, mire szóló azt mondta a főispánnak, hogy az a reverzális, melyben Damokos 1909-re nyugdíjazását kéri, mit sem ér, mivel azt orvosi bizonyítvánnyal kell felszerelni. Ez a beszélgetés bizalmasan folyt le, s nagyon csodálkozott, hogy egy-két nap múlva a reverzális ügyét a lapok közölték. Erre megjegyzést nem tesz, csupán azt konstatálja, hogy a törvényhatósági bizottságnak semmi oka nincsen, hogy decemberben elfoglalt álláspontját megváltoztassa. Egyébiránt — végzi beszédét — az ügyet közölte az ország első gentlemanjével, ki szintén ezen nézetnek adott kifejezést.

Dr. Hinléder Ernő képviselő, ki a gyűlésre szintú megihívót kapott. Szólt ezután fel. Azon nézetének adott kifejezést, hogy ő ugyan Sebesi Jánost óhajta alispánnak megválasztani, azonban a legnagyobb mértékben respektálja a jelenlevők álláspontját. Ezután elmondta a reverzális történetét, melynek bevésése ő birta rá a főispánt a llázbán bejegyzett interpellációjával, melyben azt akarta kifejteni, hogy e mögében korrupció van. A főispán italméréseket tart, s így azokat nem ellenőrizheti. Így került az ügy a miniszter elé. Felszólulását azzal végzi, hogy helyesli, ha egy független koalíciós megyei pártot szerveznek, mely a megye ügyeit minden illetékelen beavatkozással szemben végzi, ő ennek a pártnak készséggel lesz jó közkatonája.

Dr. Valentik Ferenc a koalíciós megyei pártot megalakítani szükségesnek tartja azért is, hogy a darabont-felfogás a közügyek intézéséből teljesen kirtassék s becsületes közállapot teremtsék. Az alkotmánybiztosítékokat Andrassy Gyula gróf belügyminiszter nem azért hozta létre, hogy mond, hogy a főispán hivatalos szobájából kiadott rendelet ha tesszik, ha nem a vármegye közönségének, keresztül bajtassék. Azok az emberek, kik decemberben Damokosra szavaztak, azok erkölcsi obligóban vannak. Úgy fogja fel a dolgot, hogy a főispánnak is köte-

lösségo az ő hibája következtében megsemmisített választást reparálni. A hiba az övé, s neki kötelessége Isten és király előtt azt jövétenni. Szóló parancsszóra nem csokodott soba; s ha fontos neki, hogy állását ne veszítse el, fontosabb, hogy erkölcsét megtartsa.

Ezután még felszóltak Ugron Zoltán, Dr. Horváth Károly és Dr. Fodor Boldizsár, ki megütöközőssel jelentette be, hogy az ő nevét biro és tudta nélkül a csütörtöki értekezlet meghívójára kitétték. Végül Mikos János gróf és állanférúval a választásról folytatott beszélgetését mondta el, mely után elnök kijelentette, hogy a párt egyhangulag Damokos Andort jelöli alispánnak, s a koalíciós megyei párt ölkészítésére egy tizes bizottságot kiküld. A gyűlés igen lelkes hangulatban ovlott szét, noha nyomában nem járt ki a résztvevőknek a darabont-korszak kedvező csemege — a tokány.

Reflexiók az alispánjelölő értekezletekhez.

Székeljudvarhely, márcz. 20.

Szállodában volt az egyik, hivatalos helyiségen a másik.

Ha látó vagy halló érzék-szerveinket szét-roncsoljuk, ha önmagunkat szándékosan megcsonkítjuk, nem hallunk és nem látunk.

Botorság, de rajtunk áll és megcselekedhetjük.

Hanem a lélek, az örök emberi szellem, azért működik, lát és hall. Látja a multat, emlékei a jelent s betekint a jövőbe.

Hiába bunyjuk be a szemünket, dugjuk be füleinket, a tények vas logikája elől elzárkózunk nem lehet. Ezek kiáltanak, néha-néha fülünkbe sngdosnak, bele markolnak lelkiösmere-tünkbe s kényszerítnek, hogy foglalkozunk velük, belőlük kapcsolódunk, lerázni vagy magunktól elrugni képesek nem vagyunk.

Hiába akarunk a két egymást gyorsan követő értekezleten történeteket meg nem látni, észre nem venni, hiába akarnók a történeteket agyonhallgatni, lélekből vagy hangosan, önmagában, vagy társaságban úgy is foglalkozik azokkal mindenki.

Még egy jelölés.

Folyó hó 19-ikének délelőttjén a vármegyebáz dísztermében alispánjelölő értekezlet volt. Ugyanaznap kevéssel korábban a jegyzői egylet volt gyűlésre összehívva. A jelölő értekezleten Daniel Lajos elnökölt és jelen voltak: a főszolgabírák, a jegyzői egylet tagjai közül számosan, továbbá Mátffy Domokos p. u. titkár, Kassay Ákos, Dr. Hinléder Ernő, Dr. Gyarmathy Dezső, Solymossy Eadro és még mintegy 40—45 bizottsági tag. Az értekezlet egyhangulag Dr. Sebesi Jánost jelölte alispánnak és a főispánnak bizalmat szavazott, melyet papirosra téve, ott az értekezleten nyomban át is adtak neki. Értekezlet után a vidékieket megvendégelték. Ő méltósága ez oredményel Budapestre utazott. (—)

Boldog az, kinek lelkében állásfoglalása miatt mardosást, elégedetlenséget nem kell éreznie.

Boldog az, kinek tiszta az öntudata, nem kell szemesütre ösmerősei előtt elurrania. De kétszeresen jaj azoknak, kik a nemzeti felébredés és ujjaszületés korszakában, koruk intó jelszavát meg nem értve, még mindig a szolgálkúség erősen eltaposott utjain járva, nem azt nézik mit parancsol az elvbűség, saját becsületes meggyőződésük, egyéni reputációjuk vagy a közérdek, hanem csak azt, hogy mit parancsol a hatalom s mire készíti őket kielégítésre váró, de másképp meg nem valósítható jogosulatlan magánérdekük.

Reméltük, hogy az embereknek ezen utolsó fajtájával végkép leszámoltunk s többé nem fognak kísértetni. A társadalmi megújulás kezdetén elmenekültek oduikba, bujtak a napfény elől, nem nyujtogatták láthatólag prédára lesó csápjikat. De most boros, nedves, sötét, meleg, nehéz párázat terjeng a levegőben és ök jelentkeznek.

Hol voltak ezek az emberek, melyik érte-

Ezen szervezet végrehajtására alkalmas közegek voltak a „királyi kamarák” és a pénzügyekben jártas izmaeliták. Egy a párisi könyvtárban őrzött okmány szerint, a magyar király jövedelmét képezte, a pénzverésből évekenkint 60.000 márká. A sóból 16.000 márká. A vamból, révből, hidpénzből, vásárpénzből 50.000 márká. A vendégek (hospecek) Erdélyben 15.000 márkát. A 72 ispántól jár neki 25.000 márká. Szlávonia horcegetől 10.000 márká. A 72 ispán mindenike egyszer ellátja a királyt és ad neki 100 vagy 200 márkát ez is ki tesz mint egy 10.000 márkát. A király tiszta évi jövedelme ezek szerint kitesz késpénzben 166.000 márkát, vagyis ha a márkát 48 koronával számítjuk, körül-belől 8 millió koronát a mai pénzben.

Ehez járulnak még a fenti okmány szerint, a királyi nének és a királyfiaknak járó nagy ajándékok, ezüstben, selyemben, posztóban és lovakban és a harminczad. A földe népe teljesen ellátja a királyt élelemmel. A király jövedelme amint látjuk akkora, hogy ennél nagyobb akkor csak a két császárnak, meg az argol és franczia királynak volt. A királyi pénzbeli jövedelem nem civilista. Az udvar szükségleteinek fedezéséről gondoskodva van egyrészt a termény, másrészt a munka által. Terményt: gabonát, bor, búst, gyapjút a várak földjei szolgáltatják. A munkát nagy részben a várak népei végzik. A termés hetede vagy nyolczada illette a királyt, mint földes urat. Ezen állapotban maradt az adózás rendező III. Béla idejéig.

III. Bélának a pénzügyekben jártas és aboz értő lérfuának kellett lennie. Uralkodásának ében a közigazgatás pénzügyi részének teljes kiejtése adja meg egyéni karakterét. A pénzváltásból oredó jövedelem annál biztosabb, mert Magyarországon a pénzverés kizárólagosan királyi jog volt. Epen így királyi monopoliom, a só, a vásárpénz, rév és utváim.

A vármegyékblől származó jövedelem a királyi háztartásnak alig egy hetedrészre. Pedig ezen öszszogbe a füstpénzen kívül benne van a várföldök telepeeseinek egyenes adója és a bírságból befolyó öszszeg is. Ezen csekély jövedelmek megmagyarazza az, hogy a királyi kimutatás a várjövödelmek csak 1/3-át tulajdonítja a királynak, nem pedig 2/3-át miként Kálmán törvénye megállapítja. Erdélyben a vendégek (hospecek) által fizetett és előbb már említett 15.000 márká nem lehet csupán földbér cen-

sus, mert ennyit a föld még nem hozhatott. Bele kell érteni az idegenek által müvelt bányákból származó királyi régálet és a pénzváltás jövedelmét is. A harminczad, vagyis a bebozott áruk vámjának jövedelme nincs pontos öszszegben megállapítva.

A rendi alkotmány kezdetével II. Endre alatt, midőn a várszerkezt bomlani kezdett, az elvesztegetett korona és várjóságokban a fejedelem jövedelmei megcsappannak, elviselhetetlen adóterhet rónak a népre. Ezen állapot megtámadja a királyság fináncziális és gazdasági alapját. Ezt azonban nem lehet tisztán Endrének felróni: a kornak volt ez a jellemvonása, aki másképp tett, azt megazólták volna a traubadaurók és a hegedősök. A királyi jövedelem kezelői ujpenzförrás után néztek. Ilyen volt a pénzverési jog intenzivebb kibasználása. Endre rozé pénzt veret: gyakran követelte a váltásdíját, ezzel igen sajnargatta a föld népet. Hasonló sajnargatással járt a királyi indirekt jövedelmeknek, különösen a sónak pénzügyi kibasználása. Az erdélyi szászok küldöttjeinek megenged; hogy seuki se merjen köztük pénzváltás végzett megjelenni, hanem kamara haszna címén fizessenek évenként 500 márkát.

Az aranybula végrehajtását és megújítását eszözölő Béla király idejében a huszad részen felül, más dezámát nem követel a király. A nyost adónál minden nyest fejében 4 font volt fizetendő, melynek 1/3 része a földesurat, 2/3 része a fejedelemet illette. A só ára minden tminuvert 8—10 márká. A papok és más egyházi személyek sem adót, sem kirovást nem fizetnek. Az 1267-iki törvény szerint a király semmiféle adót nem követel a nemesek nepeitől. A nemesek azonban rendszeren adót fizettek. A szepesi nemeseknek 1243-ban kiadott kiváltságlevél szerint „ök csak akkor voltak kötelesek adót fizetni, ha azt általában minden nemese kiroják.” Különösen a bírák és az adószedőnek tartozó szállást és élelmezést szabályozta e kiváltság olyképen, hogy „ha valaki a menyétadónak, a 7 dénár adójának, a katonai bírságnak, vagy az általános adónak fizetésében makacsnak és ellenszegülőnek mutatkozik, a zúgrábi vagy a körösi ispán menjen ellene végrehajtásra. A szállás költséget ilyenkor a makacsokó fizeti.”

Az utolsó Árpádok alatt a nemesi adómentos-ség, egy a pénzbeli adóra, mint a boradóra és a szállásadóra vonatkozólag teljes mértékben kimon-

datik. Az adómentesség kiterjesztetik nemcsupán az előkelő szászokra, hanem a nemesek népeire is. Még a lucrum camorae sem képez már kivételt. A király azonban nem mond le a kamara hasznáról. Csak az van kikötve, hogy minden megyében az ispán „négy jó emberrel” hozza forgalomba az új pénzt és váltásba be a régit. A nemeseség a pénzváltótszágéget is magához ragadja, ami által a zaidók és izmaoliták régebbi szereplése megszűnik.

Kun László idejében a földesurak sokbelyen vámot, vásárpénzt szedtek, ezek most eltöröltönek. Azon helyeken hol az adót már régebben szedték csak a külföldi kereskedők voltak adófizetésre kötelezve. Az egyháznak a régi kivánóságát teljesítette a törvény, midőn elrendelte a tizedek pénzben való megváltását. A nemes ekealja szerint fizetett; a paraszt a kapék száma szerint. Ezen törvény egyttal a pénzgazdagság előrehaladását is bizonyítja. A megye mint a nemesek öszszesége tulajdonképpen ezen időben nyeri szervezetét. Mindazon által az adószedés, valami hadjárat féle volt. „A menyét adószedője csak 12 emberrel, 14 lóval járhatott. Ennek kijárt egy tyuk, egy lud, egynegyed akóbr, 12 köből abrak.” „A hét dénár adójának beszedése csak félannyi kísérettel járt s félsényit követelhet tartásra.”

Robert Károly belátván azt, hogy a pénzek roszszabításaa az ország népének anyagi jólétét veszélyezteti, a pénzváltást rendezte. A pénzváltásból oredó nyoreaeget az adófizető nép telekadójává reformálta s azt mint egyenesadót létesítette. I. Károly dekrétuma szoriat adó-lucrum camorae név alatt minden olyan kapu után, melyen szénával vagy gabonával terbel szekér átmehetett évenként 18 dénárban volt megállapítva. A városok a király jövedelméhez jelentékeny consingonst szolgáltatattak a rendes évi adójukkal iparczikkekben beszolgáltatott ujví ajándékaikkal és rendkívüli esetekben subuidium címén reájuk kivettelt adókkal. A telekadó mely az adózás állandó jellegét képviseli, nem függött a rendek megajánlásától csak a ku'cs nagyságát állapították meg a rendek.

Nagy Lejos a nemeség régi jogait megerősítette és nagy gondot fordított arra, hogy a nomzat alkotmányos szabadságával öszse ne ötközözzék. Az 1351 évi IV. czikk által a kamara nyereségét egy egész telek után 3 garasban állapítja meg, egy garas hat dénár értékkel birt.

kezleten, a szállodában vagy a vármegye házában? Van-e ki e kérdésre feleletet kíván?

Hiszen a szállodában vihar és harczedett férfiak, a humanitás, a becsületesség, a közérdek, polgári szabadság és autonóm jogok védelmére esküdtek fel.

Ott egy embernek jogos magánérdeke forgott ugyan szóban, de olyan magánérdek, a melyhez a vármegyeházán üléselő urak jó egynehányának, nem is olyan régen, kifejezesezett véleménye szerint is, a vármegyének közérdeke volt hozzáfűzve.

Égyéb, egymást kölcsönösen kiegészítő érdekek ott nem adtak találkozást. Itt nem rivalgott az öröm. Komoly volt mindenki. Nem volt tömjén és myrha senki részére, de volt nemes elszántság, erős férfias fogadalom, volt őszinte szó, igaz beszéd.

Itt lepleket rángattak, melyek alatt undorító csuf sebek tátonganak. Rámutattak ezekre s kiegészítő határozatokat.

Itt volt pártszervezés, a józan gondolkodás, saját lábán járó, elvhűségben kitartó emberek pártjának megszervezése. Ez a párt nem tör egyének ellen, nem akar bántani senkit, nem rágalmaz, nem gyanusít, hanem védelmet, oltalmat nyújt az ártatlanul üldözötteknek, öklöt emel a lélekfűrészek ellen s ki akarja űzni a sáfárokat a közélet templomából.

Itt beszédek hangzottak el, melyek a becsületességet motiválták, mint a megindított küzdelem legfőbb vezéreszméjét. Gyűlésük nem volt titkos. Az utcai spionirozás teljesen feleslegesnek bizonyult.

És sajtóságos, ugyanazok az arcok, ugyanazok az emberek ülnek együtt a szálloda bérelt szobájában, kik rövid két évvel ezelőtt szintén a vármegyeházán kívül kerestek találkozó helyet, hogy az alkotmány védelmében folytatott nemes harcuk eseményeit megbeszéljék.

Még sajtóságosabb, hogy ugyanazok a férfiak voltak együtt a szállodában, kik két évvel ezelőtt vármegyénk mai főispánját paizsokra emelték s vezérékül kikiáltották.

És a vármegyeházán? Ott sokan voltak. Jöttek a jegyzői egyesület tagjai, mert hisz véletlenül ép akkor közgyűlés volt. És jöttek a főszolgabírák. És ott volt a hatalom s minden a mi ezzel együtt jár. Lelkes éljenek, bizalmi papiros.

Ha ezek a nevek ott a papiroson elkezdene kiabálni, de sokan, igen sokan bevallanák, hogy ott voltak ők 1906. április 11-én a boldog emlékeztető előző főispán bizalmi ivén is, azon a torrá vedlett győzelmi lakomán.

Volt ezen a gyűlésen alispán, főjegyző jelölés, társaskörök szidalmazásával kapcsolatosan.

S e közben egy pillanatra felsütött a tavaszi napsugár, vörös fénytől izott a kisterem üvegablaka s mi kinmaradtak találgattuk, ha a külső fény megtört sugara, vagy a bennelevő arcok pirossága látszik-e meg kívülről is az ablakokon.

Lehet az is, de lehet ez is. Mert ime, kiszűrődik egy-egy lelkes, a nagy felhevüléstől szinte rekedté vált hangnak lelkes éljene.

Hallgali ez a hang ösmerős, hallottuk ezt mi nem is olyan régen. csak hogy akkor a Damokos érdekében stentorkodott, míg most — szégyellem bevallani — Sebessi János urat tartja egyedül üdvözítő jelöltnek. A hidalgóra emlékeztető büszke férfi szava is áttör a zsvajnon, kiről nem szabad feltételezni, hogy leadott szavazatát megváltoztatja. Ejj! ne űzzük, fűzzük a dolgokat, hiszen változnak a viszonyok, változnak a vélemények. Jó csak az, hogy a választás nem régen volt, csak pár hóval ezelőtt. Megvannak még az akkor erős tollrágás és

verejtékező homlokossal kieszelt jelentések, elmondott beszédek stb., melyek éles dialektikával, megczáfolhatatlan logikával kimutatták, hogy a vármegye jól felfogott közérdeke egyedül csak a Damokos Andor megválasztását teszi kívánatossá s most azokat egyszerűen csak elő kell venni és el kell cserélni a két nevet. Az emberek ugyanis gyorsan felednek s „Magyarországon bárki is csak egy félévre tudja magát kompromitálni.“

Ne higgye senki, hogy ez a cikk Sebessi János alispán jelölt ur ellen iródik.

Nekünk ellenében elvi kifogásaink voltak és vannak. Egyénisége és hajlamai nézetünk szerint alkalmatlanná teszik erre az állásra. Nem bír elegendő gyakorlattal, hogy a nehéz állás szövevényes tündökeit sikerrel és jól ellátni tudja. De ez elvégre tisztán egyéni vélekedés. Akik ellenkező felfogásban vannak, kövessék őt s részünkről ezért gáncs nem éri. A kik először részavattak, csak következtetések maradnak önmagukhoz, ha azt megismélik.

Csak azokat nem értjük meg és csak ezek egyik másikra vonatkoznak megjegyzéseink, kik a tegnap még Sebessi úrtól irtóztak, megválasztását vármegyei szerencsétlenségnek tartották, ma pedig érdekében gyűlésezenek. Ezt sem a Damokos Andor érdekében, hanem a politikai erkölcs szent nevében tesszük kritika tárgyává.

Mi nem nézzük kié az utolsó kártya, nem kutatjuk kié van ma több szavazata, csak ma is hisszük azt, a mit a tegnap hirdettünk s mert ügyünk igazában bizakodni tudunk, álljuk a harcot s reméljük a diadalt.

Tudjuk, hogy a „mi nemes az nehéz“ s vállaljuk a nehézségeket.

A két értekezlet minket sokra megtanított, jövőre tudásunknak hasznát fogjuk venni. A vármegye a két értekezlet hatása alatt áll s reméljük, hogy az a szállodai értekezlet volt a mustármag, melyből egy erőteljes, független és erős közvélemény fog sarjadni. Ennek azonban nem mi, hanem a vármegye fogja hasznát látni s akkor törekvéseink önzetlen és nemes voltát el kell ösmerniük azoknak is, kik ma ebben, saját megnyugtató kedvéért, kételkedni akarnak.

Bizottsági tag.

HIREK.

Székellyudvarhely, márcz. 22.

Egyről-másról.

A nagyság tana.

Ostwald Vimos, professzor, Bécsben egész előadássorozatban elmélkedik a nagy emberről. Tegnap még recipét is adott azoknak, akik nem nagy emberek, de azok akarnak lenni. Recipét irt azok számára, akik valami nagy dolgot akarnak művelni. És Ostwald professzor komoly tudós és fejtegetései tudományos emléthetől fakadnak. Érdekesek és elméssek. Ugy látzák, hogy jórészt mélyágések is. De a nagy emberek lélektanát és élettanát fejtegető tudósról szinte bizonyos, hogy nem látott meg, nem eszelt ki és nem tud mindent a nagy emberekről. Nem kutatta ki mindenit a nagyság titkát. Nem jött el, például közénk, hogy nálunk is kitapasztalja, hogy mi a nagy ember, ki lehet nagy ember, s hogy lehet az ember hamaros, kevés erőlködéssel nagy emberré? Pedig sehol sincs annyi nagy ember, mint utjabban mifelénk. A nagyok most szinte hemzsegek nálunk.

Ha itt járt volna, megtanulhatta volna azt, hogy a nagy embernek éppenséggel nem alapkelléke az, hogy nagyság lakozzék benne. Teljesen olágséges, hogy a körülötte levők kicsinyek. Hanem ebben legalább nagyságbeli relativitás nyilvánul. A másoknál valóban nagyobb valamelyest becsületesen részlegél a nagy ember olnevezésre. De lohot az ember naggyá ennek a relativitásnak igénybevétele nélkül is. Mesterkégesen is ki lehet emelkedni a környező kicsinyek közül. Van ennek több sikeresen bevált módja. Az egyik a naggyá fölfuvasítás módszere, a másik a mások fölé kapaszkodás.

A naggyá való fölfuvasítás vagy önműködőleg történik, vagy mások által végeztetik. Az elsőhoz jó tudós s egy kis éz is szükséges. Csak is annyi éz, hogy az önmagát naggyá fölfuvasító no járjon úgy, mint a mesebeli béka, a mely ökörré azzt lenni, s addig-addig futja föl magát, míg meg nem pukkadt.

Ha az ember a megpukkadás batárát sejtí és reaktálja, kellő szuszszal nagy emberré lehet. Ne maga pukkadjon meg, hanem mások pukkadjanak. A pukkadozók sokasága a nagyság mértéke.

A naggyáváválásnak, a kicsinyek közül való kiemelkedésnek biztosabb, bár kissé fáradszóbb módszere a mások fölé kapaszkodás. Az, aki ezt a módszert választotta, válnszon magának néhány olyan alakot, aki máris nagyságra tett szert. Ezekhez igyekezéék folkapaszkodni. Ágaaskodjék, hogy dörgölözheséék hozzájuk. És fölfelé való kapaszkodás közben rugdossa meg azokat, akik máris alája kerültek. A naggyáváválásnak ez a módja nagy testi ügyességet kíván. Az embernek úgy kell ágaaskodnia, hogy egyuttal hajlongjon is. Ez gimnasztikai remeklés. Kár, hogy tornaiskoláinkban még nem tanítják. Ezt a sajátóság, de hasznos tornászát még mindig csak elméleti alapon tanítják. Az iskolában is, az életben is.

A naggyáváválásnak ugyancsak bevált módszere a kölcsönösségi módszer. Amikor az emberek egy egész csoportja határozza el, hogy nagyokká lesznek. Egymást kölcsönösen emelik és fölfújják. Előbb válukra emelnek egyet, akkor ez a fölemelt a maga válára emel másikat, ez a harmadikat. Ugy tesznek, mint a légtornászok. Jó előre gondoskodnak róla, hogy valaki legalul maradjon. Olyan, aki még boldog is, amiért másokat czipelhet. A kölcsönösségi módszernek butásos almódszere az egymás fölfuvasa. Ennél még olyan emberre sincs szükség, aki alapul szolgál. Senkinek sem kell fölfuvasatlannak maradni. Csak hogy a kölcsönösségi módszernek, bármennyire is bevált, az a hibája, hogy nem vet ügyet a lélektanra. A fölfuvasott lélektanára. Arra, hogy a föl-fujtak egyszer csak sajátálni kezdik a tudéjüket. Abba hagyják a fölfuvasást, mibelyt magukat kellőképp fölfujtnak érzik. És könnyen bekövetkeztetik a lelobadás.

Van a nagy gyáváválásnak még egy másik sajátóságos módszere is, amely azonban csak a módszer virtuozainál válik be. A közönsségezen mesterkedők nem érnek el vele sikert. S ez a naggyépuség módszere. Az ember igyekezzék minél nagyobb képet vágni; akkorát, hogy a rája bámulók az arcától ne lássák az embert. Ez az arc pedig legyen mindig komoly. Fessen úgy, mintha gondolatok takarója volna. A naggyépus embereknek mindig azt kell éreztetni, hogy gondolkozik, de óvatosan tartózkodnia kell tőle hogy a gondolatait kifejezze. Ha megszólal, azt kell éreztetni, hogy nem is azt mondja el, amit tőlünk nem sajnál. Csak azt, amire bennünket, felsősége lenézésével, érdemesnek tart. Banalítáaairól azt kell éreztetni hogy a mi közönsségeésűnknek tett konczessziók. Ha megszólal, sohasé mondja röktön véleményét, skálázzon előbb igent, vagy nemet a meggyőződés mély hangjainak lajtörjáján. Eközben gondolja meg, hogy igazt adjon-e nekünk, vagy proklamálá-e a tévedésünket. Ha igazat ad nekünk, tegye ezt protektori föladósséggal, a hangja is csupa vállveregetés legyen; ha pedig nem ad nekünk igazat, úgy éroztetes velünk, hogy most megnyilatkozás következnék, de nem maga a nyilatkozat, hanem csak a kísérő dörgés és villámás fog hallatazani.

Ismetlem, az a módszer nem mindig válik be, de ha beválik, akkor a nagyság életfogyati bizósvitva van. Fgyelőre csak ezeket a tapasztalati megfigyéléseket ajánlom Ostwald professzor figyelmébe. Még többel is szolgálhatnék, de talán ennyi is elég.

A P. N.-ből plagiatálta 2-7.

A törvénszéki épület kérdése.

Az igazságügyi kormány, tudvalevőleg, a törvénszéki épületen nagyobb szabású átalakítást, részben való újraépítést akar keresztülvinni, mivel jelenlegi alakjában teljességgel nem felel meg a kívánalmaknak.

Amidőn a kormány kiküldödtte az épület megsemlélése véget leontjárt, felmerült az eszme, ha valjon nem e volna lenetséges a kérdést olyan formán megoldani, hogy a törvénszéki épületét a város vároháznak megvásárolja, s a sétatér mellett adandó telken az igazságügyi kormány egy teljesen új és modern igazságügyi palotát építtessen. A kérdés, melyet e laphan felvetettünk, a közönsség köztetszésével találkozott s a tanács a képviselőtestület elé is vitte, mely egyik korábbi közgyűlésében hajlandónak is mutatkozott a cserevásárra és a törvénszéki épületért 60 ezer kor. készpénzt és egy holdnyi ingyen telket felajánlott.

Az igazságügyi miniszter ezo ajánlatra adott válasza, mint jelentettük, a képviselőtestület, mult hoi közgyűlésében lett előterjesztve, és miután a miniszter nem kevesebb, mint 180 ezer kor. készpénzt és ingyen telket kért a várostól rozoga épületéért, a közgyűlés 21 szóval, 19 ellenében úgy határozott, hogy a csereére nem reflektál.

A dolognak illetően való zátonyra jutása sohogy som alkalmas az ügy lezárására.

A kormány maga is tudja, hogy mostani épületének todozása-foldozásával a kérdést nem rendezte, s rövid egy évtized után ujra csak megoldatlan kérdés előtt áll, noha az átalakítással tetemes pénzt ölt bele az épületbe; a város pedig szegényebb lett

egy modern szép palotával, mely a sétatér mellett felépítve, óriási mértékben járult volna hozzá az ottani városi tölkök értékeléséhez.

Szóval a közgyűlés iménti döntése az ügyben nem lehet az utolsó. Szükséges az, hogy az érintkezési pontok újra keresztessenek és a kérdés helyesen és úgy legyen megoldva, nehogy abból évek múlva a rekriminációk soroga származzék. Szörény véleményünk szerint most a városban van a kezdeményezés sora, még pedig olyan formában, hogy imént hozott határozatát se dezavválja. Ezt pedig elérheti, ha ajánlatot tesz az igazsáügyi kormányra, hogy miután látja és igen nagy sajnálatára szolgálja, hogy az igazsáügyi pilóta, mint minden középületünk el lenne pusztítva, hajlandó a kormányra megfelelő teltet ingyen átengedni (természetesen azaz az utógordolattal, hogy ez (által ottani telkének értéke kétszeresére emelkedik) az új igazsáügyi palota céljára; s az így fölüllegessé vált jelenlegi épületbe helyezze el aztán a kormány a most bérházakban levő más állami hivatalokat, vagy egy renovációval, éppen a pénzügyigazgatóságot.

Kérjük az illetékes tényezőket, hogy indítványukat figyelemre méltatni sziveskedjenek, mivel, mondjuk, hogy a kérdés illetően való megoldásával sok odiumot hátrítanak el maguktól a jövőt illetőleg.

Kossuth Lajos emléke. Ma van tizenegyedik esztendeje annak, hogy Kossuth Lajos Torinóban az egész művelt világ részvételét körülvéve, örök álomra buyotta a szemeit. Meghalt Kossuth Lajos halálával megkezdődött az ő örök élete. S aki életében, amikor lerakta az új Magyarország alapkövét, külföldön bolyongva, majd egy vendégszerető nép tisztelete és bódolata által környékezve élt a „számuzetés keserű kenyerén”, halála után eljött közénk, hogy hamvadó porai az édes honi földben pihenjenek. És azóta minden évben ünnepet ülünk a felszall megmagatolt lelkiünkkel égfelé hálátal fohászunk, hogy az Isten nekünk adta Kossuth Lajost. Mert érezzük és tudjuk, hogy ennek a nemzetnek, a nemzet minden rétegének óhaja, vágya az ő szívében élt legigazabban, hogy Magyarország nagyságának, fejlődésének útját az ő lánglelkű világitotta be legfényesebben. E nemzet minden polgárát szabadá és egyenlővé tenni s az országnak függetlenségét és önállóságát visszaazerezni. Programjának első részét megvalósította, a második részét azonban bár kivivta, az armáry, cselaközés és idegen zsarnoki erőszak újra megsemmisítette. Roánk hagyta tehát drága örökségül, hogy eszméireit tovább küzdjünk a azoknak megvalósításával Magyarország régi dicsőségét helyreállítsuk. A feladat nagy és nehéz, a küzdelem nem könnyű, de ha az ő lángoló hazaszeretete lelkesíti a harczban, teljesülni fog az ő édes álma hazánk függetlenségéről s önállóságáról.

Márczius 15-ike. Székelyudvarhely város közönsége határtalan lelkesedéssel ünnepelte meg a nagy nap érfordulóját. Tanárok, diákok, a Székely Dalegyet, a nagy közönség nemes buzgalommal vette ki részét az ünnepésből. És az ünneplés külsőleg is meglátást a városban. Nemzeti trikókat longgetett a házak ormain a tavaszi szellő és az emberek ünneplő ruháikban tömegesen keresték föl az ünnepélyeket. Az állami főreáliskola, katolikus és református főgimnáziumok, áll. polgári leányiskola, áll. szakiskola mind mind sikerült szép ünnepély keretében méltatta a nagy nap jelentőségét, míg este a Székely Dalegyet tartott a Budapest-szálló nagytermében nagyszabású ünnepélyt, hol az ünnepi beszédet *Solyomossy* Endre tanár mondotta. Az ünnepély után az egyes társaságok rendeztek vacsorákat, amikor fehér asztal mellett ünnepelték a márcziusi események évfordulóját.

Bírói és ügyészi kinevezések. A király *Mihály* János, *Graffus* Károly, Dr. *Gömler* Béla törvényszéki bírakat, Dr. *Révffy* Zoltán kir. ügyészt a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírákká, illetve ügyésszé; *Deák* Lajos, *Nagy* Kálmán székelyudvarhelyi, *Máthé* Dénes oklándi, Dr. *Besztercezy* István gyergyószentmiklósi albirákat, *Szabó* István kir. alügyész jelenlegi székelyükön járásbírókká, illetve ügyésszé nevezte ki.

Szent Antal estély. A folyó hó 22 ére terbevett Szent Antal estély folyó hó 25-én, szor-dán tartatik meg következő műsorral. 1. Ének Szent Antalhoz, előadja *Szabó* Antal. 2. Szaval *Secmlér* Ferencz tanár. 3. Énekel a női kar. 4. Melodráma szavalja *Balássy* Juliska, kiséri *Kónya* Jancsi. 5. Szabadolódást tart *Orbán* János kereszturi plébános. 6. Quartet, előadják: *Désy* Lajos, *Szabó* Ernő, *Barcsay* Béla, *Hargita* Károly. 7. Melodráma, előadja *Florián* Margit, kiséri *Kónya* Jancsi. 8. Énekel *Szabó* Antal káutor. Kezdeté fél 8 órakor. Az estély elnöke Dr. *Válczy* Ferencz, rendezői: *Bocz* Endréné, *Pálffy* Aladár.

A vármegyei nyugdíj választmány tegnap szombaton Dr. *Paul* Árpád h. főjegyző elnökletével ülésezett. Indítvány folyóan elhatározta a választmány, hogy a legközelebbi közgyűlésnek már most előterjesztést tesz avégett, hogy a mennyiben Danokos Andor alispán hivatalos hatalommal cseknyen kilenno azoritva az alispáni székéből, — ami egyébiránt ki van zárva — 2% nyugdíj pótladó kivételére végett intézkedjék annyival is inkább, mivel a jelenlegi 5%-os nyugdíj pótladó ki van moritvo.

Iskola látogatás. *Gyöngyösi* István szegvári polg. iskolai igazgató, miniszterilog megbízott szakfelügyelő, f. hó 18. és 19. napjain városunkban tartózkodott, mely idő alatt az áll. polg. leányiskola tanulmányi előmenetelét vizsgálta fölül. Tapasztalatairól tantsétülöti értekezleten referált.

Hangverseny. A székelyudvarhelyi unitárius egyházközség folyó hó 24 ikén, kedden, a budapest-szálloda színháztermében a templom építési költségök fedezésére műkedvelői előadással egybekötött hangversenyt rendez. Kezdeté este nyolcz órakor. Jegyek előre válthatók Székely Dénes könyvkorekedésében. Másor: 1. „Ballade et polonaise. - Vieux temps. Hagedün előadja Dr. *Paul* Árpád, Zougorán kiséri *Jakab* Miklósné. 2. „Az amerikai magyarság helyzete. Szabad előadás Tartja: *József* Miklós budapesti unitárius esperes. 3. Részlet a „Szép Ilonka és Verázskeringő”-ből, zenei kísérettel előadja: *Pap* Irma. 4. „Magyar dal. - Melodráma. Előadja *Ferencai* Lenke, zongorán kiséri *Kassay* Irén. 5. Ének, előadja *Székely* Gyula színművész, a budapesti Népszínház tagja. — Ezt követi: *Becsültség*. Vigjáték I felvonásban. Irtá: *Szigeti* József. 100 aranyjal jutalmazott pályamű. A szindarabban résztvevőknek: *Bocz* Endre, *Lányi* Imre, *Mátffy* Domokos, *Nosz* Ilonka, *Bocz* Endréné, *Gálffy* Erzsike.

A sorozások eredménye. A sorozásokat vármegyeszerte befejezték. Az udvarhelyi járásban e hó 2—7 napjain eljettett meg a sorozás. A 816 előállott ifjúból 405 vettek be. *Székelyudvarhely városban* 9-ikén állottak elő a legények, 120-ból 41 vált be Innen *Székelykereszturra* ment a sorozó bizottság s 11—14-ikén a járás 816 előállott legényéből 256-ot soroztak be. Az oklándi járásban 17—20 ikén tartott meg a sorozás. Itt az előállott 641 ifjúból 218-at vettek be. A megye területén tehát összesen 920-at vettek be katonának.

A Vadász-társaság közgyűlését Dr. *Damokos* Andor elnöklete mellett, ma délelőtti 10 órakor tartja meg a vármegyei ház kistermében.

A helybeli fogyasztási és értékesítő szövetkezet f. hó 25 én d. e. 10 órakor a vármegyei ház kistermében tartja meg első évi közgyűlést, melynek tárgya a mérleg és esleleges indítványok. A tárgy fontosságánál fogva tisztelettel kérjük az üzletresz tulajdonosokat, hogy minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek. Az igazgatóság.

A helybeli unitárius egyházközség Urasatlának felszerelésére az alábbi egyes adományok folytak be: *Sándor* Mózes és *Németh* Albertné gyűjtői ivén: *Persian* János 20 K., *Sándor* Mózesné 12 K., *Biró* Sándorné, *Gotthárd* Jánosné, *Becsek* Aladárné, *Özv.* *Becsek* Dánielné, *Agoston* Béláné, *Péter* Jánosné 10—10 K., *Pap* Gergelyné, *Ferencai* Gyula 6—6 K., *János* Gyuláné, *Özv.* *Biró* Sándorné, *Biró* Emília, *Stratzinger* Emilné, *Zold* János, *Özv.* *Sándor* Lajosné, *Szöllösi* Sámuel, *Pálffy* Jóné 5—5 K., *Özv.* *Szabady* Ferenccz, *Dr.* *Nagy* Samu, *Steinburg* Ottóné, *Özv.* *Csehly* Adolfné, *Márk* Testvér, *Rosal* és *Gábor*, *Barcsay* Károly, *Özv.* *Pálffy* Ferenccz, *Özv.* *dr.* *Kovács* Mórné, *Özv.* *Pálffy* Károlyné 4—4 K., *Bodolla* Gáborné, *Tompa* Árpádné, *Molnár* Károlyné, *Zimny* Ferenccz, *Dragomán*, *Sterba* Ódon, *Br.* *Orbán* Jánosné 3—3 K., *Nagy* Kálmáné, *Haab* és *Heitz*, *Gyarmathy* Ákos, *Heitz* Vilmos, *Florián* Székely Dénes, *Hlatky* Miklósné, *Szentpály* Zsigmondné, *Farczady* Albertné, *Jakab* Miklósné 2—2 K., *Virkor* Ernő, *Pap* Dénesné 1—1 K., *Együtt* 227 K. Ugy a buzgó gyűjtőknek, mint a jászivű adakozóknak hálás köszönetet mond az egyházi elöljáróság.

Közelem. A kik az unitárius egyházközség hangversenyére tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, azokat tisztelettel kéri a rendezőség, hogy ezt a lelkeszi hivatalnál bejelenteni sziveskedjenek.

Karácsonfalva szép és magasztos ünnepet rendezett márczius 15-ének 50 ik érfordulóján. Az unitárius templom tornyáról és iskolai épületekről nemzeti lobogók hirdették a nap ünnepi jellegét. 1/2 11 órakor a „Sionon” levő unitárius templom telve volt ünneplő közönséggel. A karzatról az iskolai dalkör éneke hangzott el s majd a közönség énekelvén a XC. Zoltár 1 versét, mely után szép imát és lolkés alkalmi beszédet tartott *Demeter* Dénes lelkes a Ján. ev. XXI. r. 17 verséből „Szeretlek tégedet” igék alapján a magyar hazát és unitárius vallás szeretetéről. A megáldó fubász után ismét az énekkar „Egy Istenünk, egy magyar hazánk” harmonikus éneke hangzott fel, mely után 15 ifjú növendék szavalt széppon, érzéssel. A lelkes ünnepélyt a nagy közönségnek éneke, a „Szózat” zárta be. A sikerült énekszámot *Bencsédi* Mózes énekevező tanított, ki szakszerűen tanította be és vezette, a lelkes szavulak *Kelmen* Lajos gy. tanított, ki az ifjúkkal e téron is nemessen foglalkozott, dicérik. (* * *)

A szent Ferenccz-rendiek vezetésé alatt álló rom. kath. elonai fiú iskola, f. hó 29-én tartja a magyar szabadság hajnalának emlék-ünnepét, a Budapest-szálló színháztermében. A bemutatandó szin-

darabot *P. Máthé* Örsé irta. Az ünnepélyre a szülöket és a város honpolgárait kivétel nélkül hivatalias tisztelettel meghívja a rendezőség. A történelmi szindarab műsorát faragaszok fogják hirdetni. Küllő meghívók nem küldönek szét Helyiárok: Páholy 4 K., 1—III. sor ülőhely 1 K., a többi sor 60 f., karzati ülőhely 60 f., karzati és földszinti ülőhely 40 f., gyermekjegy 20 f. Kezdeté este 7 órakor. Jegyek előre válthatók Z. Székely Dénesnél, esto pedig a pénztárhoz. Belépti díj csekély, csakhogy éppen a költségek megtérüljenek. Ha a költségeken felül valami még marad, az felerészben a szegény tanuló segélyezésére és felerészben az agyagfalvi emlék javára fordittatik. Felülfizetéseket közönséggel visszönök és hirlapilag nyugdíjaztak a rendező szerzotes taioitok.

A küsmördi műkedvelő ifjuság folyó hó 28-án a református iskola termében, *Filip* Árpád tanító rendezésével szinelődással egybekötött kosarú táncmulatót rendez. amikor *Judith* asszony népszimfűvet adják elő a szorgalmas műkedvelők.

A betegek elleni harczban a világ legkiválóbb orvosai egyesülnek. E betegek sorában az első helyet az Eplopszia (Nyavalyatörés) foglalja el. E bajban szenvedőknek vigaszul szolgálhat azon értoultésünk, mely szerint egy magyar orvos a betegség ellen új és hatékony gyógyító módszert alkalmaz, amelyért már a külföld is méltó elismerésben részesítette. Ez orvos *Dr. Szabó* Sándor Budapest, V. Alkotmány u. 5; ki készecczel nyujt felvilágosítást miadazoknak, kik gyógyító módszere segélyével e súlyos bajtól szabadulni óhajtanak.

TÁVIRATOK.

Budapest, márczius 21.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén *Justh* Gyula elnökölt.

Rátkay László előterjeszti a gazdasági bizottság jelentését, mely szerint a Ház szavazott meg *Kossuth* Lajos budapesti szobrára 10.000 koronát. A jelentést annak idején kitűzik tárgyalásra.

Ekkor házszabályvita kerekedett. *Le* gyűlést *Zoltán* fél órával korábban kívánja az interpellációkra való áttérést. *Ugron* Gábor ellenzi. Heves szóváltás kerekedik *Lengyel* és *Ugron* közt.

Pilis István házszabályokhoz szölvá, kívánja a reviziós indítványok pontonkénti tárgyalását. Elnök figyelmezteti, erről most nem lehet beszélni. Megvonja tőle a szót.

Erre *Farkasházy* szól a házszabályokhoz. Kétszeri figyelmeztetés után tőle is megvonja a szót.

Le gyűlést *Zoltán* szól azután házszabályokhoz. Szerinte miuendőknek joga van házszabályokhoz szólni.

Elnök *Lengyel* *Zoltántól* is megvonja a szót. Azután *Bozók* *Árpád* személyes megtámadatásá czinven szölvá fel.

Nagy *Emil* közbekiált:
— Hazudik!

Lengyel *Zoltán*: Rendre! Ezt nem szabad türni.

Nagy *Emil*: Igen, hazudik, nyomorult banda! (Óriási zaj.)

Elnök rendreutasítja *Nagy* *Emilt*.

Azután *Lengyel* akar a házszabályokhoz szölvá, de elnök a jobboldal viharos helyeslése közt kijelenti, hogy több vitát nem enged.

Felszölvá *Vlad* *Auréli*, ki házszabály-revizió ellen beszél, majd eltér a tárgytól, mire elnök megvonja tőle a szót.

Utánna *Bella* *Mátyás* nemzetiségi beszélt a javaslat ellen.

KÖZGAZDASÁGI.

Népszereü előadások Lovétén. Nagy érdeklődés mellett tartott népszereü előadást a székelyföldi miniszteri kirendeltség f. hó 13-án Lovétén, *Dorner* Béla m. intéző, *Hlatky* Miklós gazd. egyll. titkár, *Zonda* József törvtart. állatorvos és *Perényi* Jónó járási állatorvos közreműködésével. A 261 kisgazda jelenlétében *Dorner* Béla intéző ismertette igen szépen a gazdákörök feladatát és az okzerül gazdálkodást. A trágya kezelés és mesterséges takarmány természetéről tartott tanulságos szép előadást *Hlatky* Miklós gazd. egyll. titkár. A metelyről *Zonda* József állatorvos beszélt igen érdekesen és *Perényi* állatorvos a lótenyésztéssel foglalkozott igen szép eredménnyel. Közönség szives fardozásukért s kérjük sziveskedjenek nemos törekvésükkel minél többször szerencsételen. Különösen Lovétén erre nagy szükségük van. (ss)

MÜHLE ÁRPÁD

rózsza nagytelepe
TEMESVÁR, Árpád-telep 28.

*Ajánlja rászatonybázis terén leg-
szébb, legjobbnak bizonyult és a
* legújabb fajakat tartalmazó *
rózszaültetvényeinek
saját választéka szerint.*

Magastörzsű rózsza- koronafácskák
2 éves példányokban, szép koronával, alma-
fűrészel és kiltűni gyökérzettel:

I. vál.: 5 legez. bb. rózsza	5 fajban	10 K
II. " 12 " " "	" 12 " "	23 " "
III. " 25 " " "	" 25 " "	46 " "
IV. " 50 " " "	" 50 " "	90 " "
V. " 100 " " "	" 100 " "	170 " "

Alacsony bokor- vagy törpe-rózsza
jól ágazott dus gyökérzetű és igen erőteljes
2 éves, biztosan megfogamozó példányok:

I. vál.: 5 legez. bokorrózsát	5 faj	4 K
II. " 12 " " "	" 12 " "	8 " "
III. " 25 " " "	" 25 " "	18 " "
IV. " 50 " " "	" 50 " "	32 " "
V. " 100 " " "	" 100 " "	60 " "

*25 koronán felüli megrendeléseknél
csomagolást nem számítattuk és az
ország bármely állomására hár-
szal mentve szállítottuk.*

Dus tartalmu, tanulmányos, illusztrált
RÓZSA KATALÓGUS
kiváncra ingyen és hértelven

Sz. 179/908. végrht.

Árverési hirdetés

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknek 1908. évi 677 számú végzése következtében Dr. Pál Ernő ügyvéd által képviselt, a székelyudvarhelyi zálogköcsön intézet betéti pénztár r. t. javára, Wachlinger János és társai ellen 800 K s jár. erejéig 1908 évi február 18-án kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 2620 koronára bresült ingóságok u. m. Sükösd Miklósnál billiárd asztal, kocsi, lovak, társas kocsi és szánkó. Szabó Ferencznel lö, werthaim-sekrelény és butorok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a székelyudvarhelyi kir. járás-bíróság 1908. évi V. 111/2 számú végzése folytán 800 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi október hó 17-től járó 6% kamatai és eddig összesen 125 kor. 56 filléren bíróság már megállapított és a még felmerülő költségek erejéig, Székelyudvarhelyen Sükösd Miklós és Szabó Ferencz lakásánkon leendő megtartására 1908. április hó 2-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzött, hová venni szándéko-zók azzal hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzítés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárón alul is le fognak adni.

Amennyiben az előárverendő ingóságokat má-
sok is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési
jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX.
t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrondultatik.
Székelyudvarhely, 1908. évi márczius 10-én.

Nagy Lajos, bir. végrehajtó.

Sz. 478-908. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Geréb Do-
mokos, Geréb Ferencz és társa alperesek elleni tu-
lajdon közösség megszüntetése és jár. iránti végre-
hajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék
területén lévő és a szentléleki 103. sz. tjkvhen. Afj
3. sor 304, 305, 307. braz. ingatlan 1200 K. becs-
értékben, a C: 2 alatt bekebelezett haszonélvezeti
jog fentartásával ezennel a megállapított kikülfaltái
árban az árverést elrondultó és hogy fennebb meg-
jólított ingatlanok az 1908. évi április hó 16-ik napján
d. e. 9 óraker Szentlélek községbázánál megtartandó
nyilvános árverésen a megállapított kikülfaltái áron
alul is el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok
becsárónak 10 százalékát készpénzben vagy óvadék-
lépos értékpapirban a kikülfaltói kezéhez letenni

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1908. január 23. án.

Graflius, kir. törvényszéki egyes bíró

Lóárverés.

A miniszteri kirendeltség 3 drb kivágott
ménlovat, miután az országos állatvásár nem f
hó 23, hanem 22 én lesz, vasárnap 22-én d. e.
10 óraker fog árvereztetni.

Székelyudvarhely, 1908. márczius 21.

Dorner Béla, kir. int.

Árverési hirdetés.

A homoródbenei közbirtokosság nyilvános szó és zárt írásbeli árverésen eladja Udvarhelyvármegyében Homoródbene község határán fekvő „Standenwald“ nevű legelő területén álló 231 drb 65-160 cm középméretű tölgy fáját, melynek fatömege 26-2 m³ 30-50 cm. vastag vasuti talpa 127-1 m³, 55-75 cm. vastag II. oszt. 647-2 m³, 80-160 cm. vastag I. oszt. fűrészáru és 3462-3 m³ tűzifát tesz ki tővön a helyszínén, 27500 kor. becsár mint kikülfaltái árban.

Az eladandó fatömeg a homoródbenei vasuti állomástól 4-7 km. távol fekvő legelő van, mellyel elég jó mezei ut köti össze. A kikülfaltái ár 10%-a bánatpénzzül letendő az árverés megkezdése előtt az árverező biztos kezéhez.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árverés Homoródbene községbázánál 1908. évi április hó 4-én d. e. 10 óraker lesz megtartva.

Árverési és szerződési feltételek a homoródbenei községi jegyzőnél megtekinthetők.

Homoródbene, 1908. évi márczius hó 3-án.

Benedek Ferencz,
jegyző,

Binder Mihály,
közbirtokossági elnök.

Eladó ház.

A Szent Imre utca 44. sz. alatt egy földszinti 2 külön bejáratu szoba és pincze, az emeleten 3 nagy szoba, konyha, előszobából álló lakás, továbbá külön udvarral egy 3 szoba és konyhából álló lakás együttesen eladó. Értekezhetni Gyerkes Mihály ig-tanító megbizottal.

Az egyetlen igazság.

Meggyőződtem, hogy az ORBÁN, NAGY és TAMAS-féle cipők a legjobbak.

Legjobb
szépítőszert!
Hölgyek
részére
nélkülözhe-
tetlen!

A szépség

elérésére, tökéletesi-
tésére és fentartá-
sára

legkifutóbb és legbizto-
sabb vegytiszta, sem
higanyt, sem ólmot
nem tartalmazó, tel-
jesen ártalmatlan
zármertes készit-
mény a

Ezen
világbiró
arczke-
nőcs eltá-
voli szép löt,
májfoltot, put-
taudat, mitesz-
szert és más
minden bőrbajt,
ránckokat, him lö-
helyeket is, az arcot
simává és üdévé teszi.

Ára: kis tégely 1 k., nagy
2 k. Margit hölgyor (3-féle
szinben) 120 k. Margit-szapp-
pan 70 fill. Margit fogpó t-
bor. Margit arcvaja 1 kor-
fostán utánóttel vagy a pénz elő-
legesen bekülfaltése után koldi a készitő:

Földes Kelemen gyógyszer., Arad.

Kapbató Székelyudvarhelyen:
Konez Armin, Polymossy János,
Székelykereszturon Baumgartner
János gyógyszerészeknél.

Csodás,
gyors és
biztos hatásu.

Törv. védve.

Óvakodjunk
utánzatoktól!

Fiók-üzlet megnyitás!

Villamos világítás
berendezési vállalat

FAZEKAS Testvérek

segessvári első műszaki berendezési vállalata.

Van szerencsénk tudomására hozni, hogy f. évi április elején a székelyudvarhelyi piacon egy villamos világítás berendezési fióküzletet nyitunk és kérjük a t. közönséget saját érdekében, hogy ott-létünket bevárni sziveskodik. Előre is biztosítjuk a legjobb, pontos, szakértő és lehetőleg leg-olesőbb kiszolgálást. Bátorkodunk b. figyelembe ajánlani, hogy dusan felszerelt gyári u. m. saját készítményű csillárokat nagy választékban raktáron fogunk tartani. — A nálunk vásárolt csillárok teljesen felszerelve értetődnek. Becsös figyelembe ajánljuk még, ahol a villamvilágítási vezetékek már be van vezetve, szabad-ágában áll mindenkinek az égőtestek v. csillárokat nálunk is bevásárolni, amit teljesen üzemenképes állapotba felszere-lünk. Becsös pártfogást kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

FAZEKAS TESTVÉREK Segessvár.